

Ο ΘΗΣΑΥΡΟΣ

ΚΕΙΝΟ τὸ βράδυ ὁ Παλούκης εἶχε ἀργήσῃ πολὺ καὶ ἡ παρέα του, ποῦ δὲν ἤξερε τί νὰ πῇ γι' αὐτό, ἅμα τὸν εἶδε ἐφώναξε, οὔρλιασε σηκώνοντας τὰ ποτήρια ψηλά: Ζήτω!... Αὐτὸς ἐκάθησε κοντά τους, ἀλλὰ χωρὶς τὴν ὄρεξη, ποῦ εἶχε ἄλλοτε, ὅταν βρισκόταν ἐκεῖ, γιὰ ὁμιλίαι, γιὰ πειράγματα, γιὰ βρισιές. Φαινότανε συλλογισμένος, κάτι νὰ τὸν ἐνοχλοῦσε...

— Τί διάβολο ἔχεις ἀπόψε; τὸν ῥώτησε ὁ Καταβάθρας, ἕνας φίλος του, χοντρός, κόκκινος, ποῦ εἶχε μεγάλο ὄνομα μπεκρῆ, καὶ γι' αὐτὸ τὸν εἶχανε βγάλει Καταβάθρα.

Κάτι εἶπε μασσημένο, μπερδεμένο ὁ Παλούκης, καὶ ἡ παρέα, ποῦ νόμισε νὰ εἶδε 'ς αὐτὸ κάποιο μυστικό, σκανδαλίστηκε καὶ βάλθηκε νὰ τὸν κάνῃ νὰ μιλήσῃ. Ἀλλὰ ποῦ νὰ τοῦ βγάλουνε περισσότερα!... Ἀντὶ νὰ μιλήσῃ, ἄρχισε νὰ τραγουδᾷ τὸ ἀγαπητὸ του τραγουδάκι:

Πάλι μεθυσμένος εἶσαι...

Καὶ ἡ παρέα του, ἅμα εἶδε ἔτσι, ἄφησε, λησμόνησε ὅτι ζητοῦσε νὰ μάθῃ, καὶ τὸν βοήθησε μ' ὅλη της τὴ δύναμη στὸ τραγούδι του.

Ὅταν ὁμως τελείωσε τὸ γλέντι καὶ οἱ ἄλλοι δυὸ σύντροφοι φύγανε, ὁ Καταβάθρας, ποῦ ἔμεινε κοντά του, τὸν ῥώτησε:

— Τί ἤθελες νὰ πῇς;...

Αὐτὸς σκέφθηκε, ἢ θέλησε νὰ σκεφθῇ: Τί ἤθελε νὰ πῇ;... τί;...

— Ποῦ νὰ θυμηθῶ τώρα!... τοῦ ἀπήντησε.

Δὲν εὑρίσκει τίποτα, ἢ σὰ νὰ βρῆκε τοῖχο, καθὼς ἔκανε νὰ φάξῃ. Στὸ δρόμο ὁμως, ὅταν βγήκανε, τὸ θυμήθηκε.

Αὐτὸ, ποῦ θὰ τοῦ ἔλεγε, ἦταν μυστήριο καὶ μυστήριο!... Θὰ γινόντουσαν πλούσιοι καὶ πλούσιοι, μὲ λίρα μὲ οὐρά!... Καὶ ἄρχισε νὰ τοῦ διηγεῖται ὅτι ἦταν δυὸ ἢ τρεῖς φορές τώρα, ποῦ ἔδλεπε, καθὼς περνοῦσε τὴ νύχτα τὸ τράμ καὶ φώτιζε τὰ χωράφια, ἔδλεπε 'ς ἕνα ἀπ' αὐτά, νὰ ὑψώνεται ἕνα μεγάλο σπίτι, παλάτι σωστό!...

Καὶ ἀπόψε εἶχε πάει, ἐπὶ τούτῳ, στὸ μέρος αὐτὸ καὶ περίμενε

νά δῃ, όταν θά περνοῦσε τὸ τράμ καὶ θά ἔπεφτε τὸ φῶς του στὸ χωράφι, θά ἔβλεπε τὸ σπίτι αὐτὸ πάλι ;.. Καὶ ἅμα πέρασε τὸ τράμ, νά το τὸ σπίτι τὸ μεγάλο, τὸ μεγάλο τὸ παλάτι!..

Ὁ Καταβάθρας ἄκουγε μὲ κατεδασμένο καὶ στραβὰ λίγο τὸ κεφάλι καὶ κρεμῶντας τὰ χεῖλια του :

— Νά τὸ πιστέψω ; ῥώτησε στὸ τέλος.

— Ὅ,τι θέλεις κάνε!..

— Μὴν εἶνε σὰν τίς πεταλοῦδες ;..

— Ἄς το κείνο!.. φώναξε ἄγρια ὁ Παλούκης σηκώνοντας τὸ χέρι του.

Ὁ Καταβάθρας τὰ ἔχασε.

— Μὰ δὲν εἶπα τίποτα κακὸ!! ἔκανε.

— Ἐλα δῶ!.. τοῦ εἶπε ὁ Παλούκης καὶ τὸν ἔπιασε ἀπ' τὸ χέρι. Πάμε!.. Μπορεῖ νά τὸ δῇς καὶ νά μὴ τὸ δῇς!.. Μπορεῖ ὅμως νά τὸ δῇς καὶ σύ!.. Γιὰ πᾶμε!..

Καὶ καθὼς πήγαιναν τοῦ ἐξηγοῦσε τί ἔδραζε ἀπ' αὐτό. Ἐκεῖ θά ἦταν ἀρχαῖο σπίτι, παλάτι ἀρχοντα καὶ θά εἶχε θησαυρό!.. Ἄλλο δὲν ἦταν ἀπ' αὐτό!.. Ἐκεῖ εἶχε θησαυρό!.. Πῶς βρῆκε ὁ Μηλέτης, ὁ Κουκούδας καὶ ἔγιναν μεγάλοι καὶ τρανοὶ!.. Τώρα ἦρθε καὶ ἡ σειρὰ τους! Ἔτσι εἶνε ὁ κόσμος!..

Πιασμένοι ἀπ' τὰ χεῖρια πήρανε τὴ γραμμὴ τοῦ τράμ καὶ φθάσανε σὲ μέρος ὅπου χωράφια μόνο ἦτανε καὶ κάπου-κάπου καμμιὰ μάντρα, καὶ ὅπου μυρουδιὰ χόρτου καὶ χαμόμηλου ἐγέμιζε τὸν ἀέρα.

— Μὰ ποῦ πᾶμε!.. ῥώτησε ὁ Καταβάθρας.

— Σοῦτ!.. Μιλιά!.. τοῦ ἔκανε ὁ Παλούκης φέροντας τὸ δάχτυλο στὰ χεῖλια του.

Κοντὰ σ' ἓνα χαντάκι, καὶ ποῦ ἓνας στύλος τοῦ ἡλεκτρικοῦ ὑψώνετο, στάθηκε καὶ σταμάτησε καὶ τὸν Καταβάθρα.

— Κάτσε δῶ!..

— Μά...

— Μωρὲ κάτσε, σοῦ λέω, καὶ μιλιὰ!..

Καὶ τὸν ἔσυρε καὶ τὸν κάθισε στὴν ἄκρη τοῦ χαντακιοῦ.

— Νά, ἐκεῖ, τοῦ εἶπε ἔπειτα, νά κυττάζης!.. Ἐκεῖ... στὸ στύλο. Τὸν βλέπεις;.. Ἐκεῖ νά κυττάζης, όταν ἔρχεται τὸ τράμ!.. Τώρα μιλιὰ!.. Δὲ θέλω νά βγάλῃς τσιμουδιὰ!..

Ἐνα ἀεράκι δροσερό, ὑγρό, σὰ νά ἔβγαине ἀπὸ νερά, ἐρχότανε καὶ τὸ ἀνέπνεε γεμᾶτο μυρουδιῆς ὁ Καταβάθρας. Κύτταξε ψηλὰ καὶ εἶδε ἀστέρια, ἀστέρια πλῆθος νά λάμπουν, νά ἀναδεύονται. Ἐνα μεγάλο τοῦ σταμάτησε τὸ βλέμμα καὶ ὕστερα ἄλλα μικρὰ καὶ κοντὰ τὸ ἓνα στ' ἄλλο, σὰ νᾶταν ἓνα μακρὺ, ποῦ τοῦ θύμιζαν τὸν κομήτη καὶ τὴ βραδεῖα κείνη τοῦ τρόμου, ποῦ τὸν ἔκανε νά πιῇ ὅσο ποτὲ του δὲν ἦπνε, γιὰ νά ἀντικρύσῃ ἄφοβα τὴν καταστροφὴ!.. Μαζὶ μ' αὐτὸ θυμῆθηκε καὶ τὸν Τούμη τὸν φίλο του, ποῦ, όταν ἐπήγανε νά περιμεῖνουν τὸν κομήτη πάνω στὸ λόφο, ἀποκοιμήθηκε ἐκεῖ, τόσο βαρεῖα, ποῦ δὲν μπορέσανε νά τὸν ξυπνήσουνε μὲ

ὅ,τι καὶ ἂν τοῦ ἔκαναν!.. Τὸν πῆρε τὸν ὕπνο ἴσαμε ποῦ βγῆκε ὁ ἥλιος!..

Ὁ Παλούκης εἶχε τὸ βλέμμα πέρα, στὸ στρίψιμο τοῦ δρόμου τοῦ τράμ καὶ περίμενε...

Εἰσφηνικά φάνηκε αὐτὸ νὰ ἔρχεται, νὰ προχωρῇ σὰ θηριὸ μυθικὸ μὲ τὰ δυνατὰ του φῶτα ἐμπρὸς σὰν μάτια...

Τὰ σύρματα ψηλὰ ἀρχίσανε νὰ φωνάζουνε στὸν ἐρχομὸ του. Στράφηκε ὁ Παλούκης στὸ φίλο του.

— Μιλιά!.. τοῦ εἶπε.

Τὸ τράμ πλησίαζε καὶ οἱ δύο σύντροφοι κυττάζανε στὸ χωράφι, ποῦ ἦτανε κοντὰ σὲ στυλο τηλεγράφου, μὲ προσοχὴ μεγάλη.

— Νά, νά το!.. Νά το!.. Θεοῦλη μου! ἔκανε ὁ Παλούκης σηκώνοντας ψηλὰ τὰ δύο του χέρια.

— Μὰ ποῦνε, ρέ!.. ῥώτησε ὁ Καταδάθρας.

— Μωρέ, ποῦνε, ποῦνε λές;... Ἐδῶ εἶνε σπίταρος, παλάτι σωστό.

Τὸ τράμ, ποῦ πέρασε, γέμισε τοὺς δύο φίλους σκόνῃ.

Γιὰ τὸν Παλούκη ἡ ταβέρνα τοῦ Καρότη ἦτανε ὁ παράδεισος. Ἐκεῖ ὅταν βρισκότανε, ἐνῶ ἦτανε σκυθρωπός, ἀμίλητος, ἀλλάζε, τὸ σκυθρωπὸ χανότανε ἀπ' τὴ μορφὴ του, ἡ ματιά του ἡ ἄψυχη ἔπαιρνε ζωὴ καὶ γινόταν ὁλος γέλιο καὶ ὀμιλία. Τότε ἡ παρέα ἐβλεπε τὸν καλὸ σύντροφο, τὸν γλεντιζέ φίλο.

Καὶ αὐτὸς ἐκεῖ, κοντὰ στὰ βαρέλια, αἰσθανότανε νὰ ἔχη ἀγάπη γι' αὐτοὺς, ἐκεῖ, κοντὰ στὰ βαρέλια, ποῦ χοντρά, χοντρά, ἀκίνητα, φαινόντουσαν νὰ ἔχουνε ἀγκαλιασμένα τὴν κοιλιὰ τους καὶ νὰ μένουν κυττάζοντάς τον...

Καὶ ὅσο ἐρχόταν ἡ μισὴ γεμάτη ἀπ' τὸ κιτρινωπὸ κρασί, τόσο ἡ εὐθυμία δυνάμωνε, καὶ μόνο κάποτε, σὰ νὰ ξυπνοῦσε, ἢ νὰ ἐβγαίνει ἔξω ἀπ' τὴν εὐτυχία του, τοῦ ἐρχότανε λύπη πῶς αὔριο, ὅλη τὴν ἡμέρα, θὰ ἦτανε μακριὰ ἀπ' ἐκεῖ, ἀπ' τὴν ταβερνοῦλα...

Ὅταν ἐπήγαινε γιὰ τὸ σπίτι του, ἂν δὲν εἶχε πιῇ πολὺ, θὰ πῆγαινε μελαγχολικός· ἂν ὅμως εἶχε ρουφήξει ἀρκετά, τότε πῆγαινε σιγά, σιγά καὶ τραγουδώντας τὸ τραγούδι, ποῦ λέγανε ὅλοι μαζί στὴν ταβερνοῦλα:

Στῶπα καὶ σ' τὸ ξαναλέω, πάλι θὰ σ' τὸ ξαναπῶ,
στὴν ταβέρνα μεθυσμένο νὰ μὴ σὲ ξαναῖδω:...

Ἄν μπορούσε, μόλις σηκώνοτανε, θὰ ἦτανε στὴν ταβερνοῦλα, ἀλλ' αὐτὴ τὴν εὐτυχία δὲν τὴν εἶχε. Ἦτανε θυρωρὸς σὲ κάποιο ἐργοστάσιο καὶ ἀπ' τὸ πρωτὶ ἕως τὸ βράδυ ἔπρεπε νὰ εἶνε κεῖ.

Ὅνειρευότανε λεπτά, λεπτά. Ἐπαιρνε λαχεῖα. Ἄν τοῦ ἔπεφτε κανένα, θὰ ἔδινε κλωτσιὰ στὴ θέση καὶ θὰ ζοῦσε ἀνεξάρτητος! Στὴν ταβερνοῦλα θὰ πῆγαινε ὁπόταν ἤθελε, ὅταν τοῦ ἐρχόταν, κοντὰ στὰ ἀγαπητὰ του βαρέλια, ποῦ φαινόντουσαν ὅλο μὲ σκέψη νὰ τὸν κυττάζουνε!..

Οἱ ἐργάτες περνοῦσαν, τοῦ μιλοῦσαν, ἀλλ' αὐτὸς ἀμίλητος, σκυθρωπὸς ἔμενε. Δὲν εἶχε ὄρεξη.

Ἡ ταβερνοῦλα!.. Αὐτὴν εἶχε στὸ νοῦ του. Καὶ σὰ νὰ τὴν ἐβλεπε μὲ τὰ ἀνοιχτὰ παράθυρα, δεμένα γιὰ νὰ μὴ χτυποῦνε, τὴν πόρτα μὲ τὰ πλατεῖα φύλλα τῆς, καὶ μέσα τὴ λάμπα νὰ φωτίζῃ τὰ σιδερένια τραπέζια, τὰ βαρέλια, τὰ βαρέλια, ποῦ, τὸ ἓνα πάνω στὸ ἄλλο, ἦτανε σὰ νὰ σφίγγανε τὸ κρασί, ποῦ εἶχανε μέσα τους μὲ λατρεία!.. "Αν καὶ σιγὰ-σιγὰ εἶχε ἀρχίσει νὰ χάνῃ τὸ δρόμο, νὰ λησμονᾷ καὶ τὸν ἀκουγαν νὰ παραμιλᾷ, νὰ παραμιλᾷ...

Μιά φορά ἀκουσε νὰ λένε δυνατά.

— Γιὰ πῶς κατάντησε!..

Κύτταξε καὶ δὲν εἶδε ἄλλον στὸ δρόμο ἀπ' τὸν ἑαυτό του. "Αρα γι' αὐτὸν θὰ τὸ εἶπανε!.. Αὐτὸ τὸν ἔκανε νὰ θυμηθῇ καὶ ἓναν ἐξάδελφό του, γραμματισμένο ἄνθρωπο, ποῦ τοῦ ἔλεγε πάντοτε, ὅταν τὸν ἐβλεπε στὴν ταβέρνα:

— Αὐτὴ ἡ ταβέρνα θὰ σὲ φάῃ, αὐτὴ!..

— "Ελα νὰ πιῇς ἓνα! "Ἦτανε ἡ ἀπάντησις τοῦ Παλούκη.

"Ἄλλοτε πάλι τοῦ ἔλεγε ὁ ἐξάδελφός του:

— Μωρέ, κύταξε τὰ χάλια σου;.. Πῶς ἔγινες ἔτσι; Τὸ κρασί, τὸ κρασί!..

— Ποιός; ἐγώ;.. "Οποῖος πίνει, γίνεται σίδερο!.. τοῦ ἀπαντοῦσε καὶ ζητοῦσε νὰ τοῦ πιᾷσῃ τὸ χέρι, γιὰ νὰ τοῦ δείξῃ πῶς εἶχε γίνῃ σίδερο.

Καὶ ἦταν ἡ ἀλήθεια πῶς εἶχε δύναμη διαδολεμένη, ἀλλ' ὅχι ἀπ' τὸ κρασί!..

"Ενα πρωτὶ ὁμῶς τὸν βρήκανε ἀναίσθητο πίσω ἀπὸ ἓνα τοῖχο μικρό, ποῦ χώριζε οἰκόπεδο. Εἶχε καὶ τὸ σῶμα καταχτυπημένο.

— Πῶς, τί τοῦ συνέβηκε; "ρωτοῦσαν ὅλοι.

Αὐτὸς στὴν ἀρχή, ὅταν συνῆρθε, δὲν θυμόταν τίποτα· ὕστερα, κατὰ τὸ ἀπόγευμα, θυμήθηκε καὶ τοὺς διηγῆθηκε κάτι παράξενα πράγματα. Καθὼς πῆγαινε, τοὺς εἶπε, τὴ νύχτα στὸ δωμάτιό του βλέπει ξαφνικά, σύννεφα νὰ κατεβαίνουν χαμηλά, χαμηλά, μὲ χρῶμα θειάφι, καὶ ἔπειτα μὲ μιᾶς νὰ ἀρχίζουν νὰ ρίχνουν ἀτμὸ θειάφι!.. Μαζὶ μ' αὐτὸ βλέπει ψηλὰ νὰ πετοῦνε κάτι πεταλοῦδες ἴσαμε ἄνθρωπο, ποῦ μοιάζανε καὶ μὲ ἄνθρωπο, καὶ μιὰ ἀπ' αὐτὰς τίς πεταλοῦδες, μιὰ χρωματιστὴ, κόκκινη καὶ μαύρη, γραμμὲς, γραμμὲς, κατεβαίνει πάνω του μὲ ὀρμὴ καὶ τοῦ δίνει μιὰ στὸ κεφάλι τόσο δυνατὰ ποῦ τὸν ἔρριξε κάτω!..

Αὐτὰ ἔλεγε. Ἀλλὰ πῶς βρέθηκε κεῖ κάτω, στὰ πόδια τοῦ λόφου, δὲν μπόρεσε νὰ τὸ ἐξηγήσῃ.

Στὸ ἐργαστάσιον ὁμῶς ἄλλα λέγανε, γυναῖκες καὶ ἄνδρες, καὶ τὰ ἐξηγοῦσαν μάλιστα ὅλα! Πρώτα-πρώτα, λέγανε αὐτοί, αὐτὸς δὲ θὰ θυμᾷται· καὶ αὐτὰ ποῦ λέει, θὰ τὰ εἶδε στὴ βύθισή του!.. Αὐτὸν θὰ τὸν πῆρνε οἱ καλὶ κἀντζαροὶ, καὶ ἦταν ὁ καιρὸς των τότε, καὶ ἀφοῦ τὸν πῆγανε τρεχάτοι ψηλὰ στὸ λόφο, ἀρχίσανε νὰ τὸν χορεύουν, νὰ τὸν χορεύουν, ὥς ποῦ λάλησε κόκορας!.. Τότε τοῦ δώσανε μιὰ ἀπ' τὸ λόφο καὶ τὸν κατρακυλῆσανε κάτω!.. Γι' αὐτὸ εἶχε καὶ τὸ σῶμα κατάμαυρο ἀπ' τὰ χτυπήματα!..

Ὁ ἐξαδελφός του, σ' αὐτὴ τὴν περίστασι, ἔτρεξε πολύ, ἔφερε γιατρούς, τὸν βοήθησε. Οἱ γιατροί, ποῦ εἶχε φέρει, τοῦ ἀπαγορέψανε τὸ κρασί καὶ τοῦ εἶπανε πῶς γάλα, μόνε γάλα πρέπει νὰ πίνη, γιατί τὸ κρασί τοῦ τὰ εἶχε κάνει ὅλα αὐτὰ καὶ τὸν ἔχει φέρει σὲ κακὸ σημεῖο!.. Οὕτε τὴ μυρουδιά του δὲν ἔπρεπε νὰ μυρίζῃ!..

Σὰν κατὰδικος ὁ Παλούκης ἄρχισε νὰ κἀνῃ ὅ,τι τοῦ λέγανε καὶ εἶχε ἓνα ὕψος, ὅταν ἔπινε τὸ γάλα, τόσο ἀξιολύπητο σὰν νὰ τοῦ ἔδιναν φαρμάκι!.. Εἶχε τὸ γάλα σὲ μιὰ μεγάλη γαδάρη, βαλμένη ψηλὰ γιὰ τὸ φόβο τῆς γάτας, καὶ τὴν ἔδειχνε σὲ ὅλους.

Περάσανε λίγες μέρες ἔτσι, γάλα καὶ φωμί νὰ τρώῃ καὶ νὰ πίνη μόνο νερό. Ἀλλὰ θὰ πέθαινε, ἔλεγε, θὰ τρελαινόταν!..

Καὶ δὲν ἐδάσταξε περισσότερο, καὶ μιὰ βραδεῖα πῆρε τὸ δρόμο τῆς ταβέρνας.

Κεῖνο τὸ βράδυ ξεφαντώσανε. Οἱ φίλοι του, ἅμα τελείωσε τὸ γλέντι, τὸν συνοδέψανε, μὴ τυχόν καὶ τὸν ἀρπάξουν πάλι οἱ Ἐξασοῦ, ἴσαμε τὸ δωμάτιο του, τραγουδώντας ὅλοι μαζί:

*Τὸ κρασί, τὸ κρασί
κάνει τὴ ζωὴ χοροῦ.*

Καὶ ἔτσι πάλι ἄρχισε στὴν ταβέρνα κάθε βράδυ ὁ Παλούκης νὰ πηγαίνει καὶ μεθυσμένος νὰ φεύγῃ ὅταν ἐρχόντουσαν οἱ μικρὲς ὥρες. Καὶ δὲν ἄκουγε κανέναν. Οὕτε τὸν προϊστάμενό του ἄκουσε, οὕτε τὴ φοδέρη, ποῦ τοῦ ἔκανε αὐτός, πῶς ἂν δὲν κόψῃ τὸ κρασί θὰ ἀναγκασθῇ νὰ τὸν βγάλῃ ἀπ' τὸ κατὰστημα.

Αὐτὸ μάλιστα τοῦ δυνάμωσε πιὸ πολύ τὴ σκέψη, τὴ μανία, ποῦ τοῦ ἐρχόταν, νὰ κἀνῃ χρήματα, νὰ βρῇ λεπτὰ γιὰ νὰ ζῇ ὅπως ἤθελε, χωρὶς νὰ δίνει πεντάρη γιὰ τίποτα!.. Καὶ τότε, κείνες τὶς ἡμέρες καθισμένος κάτω, κοντὰ στὰ σίδερα τοῦ τράμ, εἶδε ἢ νόμισε πῶς εἶδε, τὸ μεγάλο σπιτί, τὸ παλᾶτι σ' ἓνα χωράφι!..

Τρεῖς βραδεῖες περάσανε ἀπ' τὴ βραδεῖα, ποῦ εἶχε πῇ τὸ μυστικό του ὁ Παλούκης στὸν Καταδάρη. Τὴν τετάρτη βραδεῖα ξεκίνησε ὁ Παλούκης μὲ τὸν Ζούμη, ἓναν τῆς παρέας, ποῦ καὶ σ' αὐτὸν εἶπε τὸ μυστικό, γιατί ὁ Καταδάρης δὲν ἤθελε νὰ ἀνακατευθῇ, γιὰ τὸ χωράφι, γιὰ νὰ σκάψουνε σὲ μιὰ μεριά σημαδεμένη τοῦ μεγάλου σπιτιοῦ. Στὴ μεριά αὐτὴ, τὸ εἶχε δῆ τὴν ἡμέρα, ἦτανε καὶ τὸ χῶμα καθισμένο.

Ἐκεῖ θὰ ἦτανε, δίχως ἄλλο, ὁ θησαυρὸς τοῦ μεγάλου σπιτιοῦ!.. Ἦτανε μιὰ συννεφιασμένη βραδεῖα αὐτὴ ποῦ ξεκίνησαν, ἀλλὰ φωτεινὴ, γιατί πίσω ἀπ' τὰ σύννεφα βρισκόταν ἡ σελήνη. Ἄνεμος δυνατὸς φυσοῦσε.

Εἶχανε πάρει ἓναν κασμά καὶ ἓνα φτειάρη καὶ προχωροῦσαν μέσα στὴ γραμμὴ τοῦ τράμ. Κάποτε, σὰ νὰ τοὺς ἔπαιρνε ὁ ἄνεμος, γιὰ μιὰ στιγμὴ, φεύγανε ἀπ' αὐτὴ καὶ πάλι ἐρχόντουσαν βλαστημώντας. Ὅταν φθάσανε στὸ χωράφι, σταθήκανε καὶ ὁ Παλούκης ζήτησε τὸ σημάδι.

— Ἐδῶ, ἐδῶ!.. Ἐδῶ εἶνε τὸ πυργάκι!.. Ἐλα, κάνε πρῶτα

ένα σταυρό μεγάλο!.. μεγάλο ντέ! έτσι!.. Πές τώρα και δυό λόγια ἅγια ἀπ' τὸ Εὐαγγέλιο!..

Ὁ Ζούμης κόκκαλο. Ποῦ νὰ ξέρῃ λόγια ἅγια ἀπ' τὸ Εὐαγγέλιο. Ἀλλὰ καὶ ὁ Παλούκης καὶ αὐτὸς οὔτε ιδέα γιὰ τέτοια εἶχε.

— Πῶς διάολο νὰ κάνουμε; .. ῥώτησε.

— Νά! ἔκανε ὁ Ζούμης, πές: ὁ Χριστὸς... ὁ Χριστὸς νικᾷ, νικᾷ!

Ὁ Παλούκης κύτταξε γύρω του καὶ μὲ μιᾶς ἔκανε μιὰ κίνηση μὲ τὸ χέρι σὰ νὰ ἐδιωχνε κάτι ποῦ ἔκανε νὰ πλησιάσῃ, τοῦ εἶπε:

— Οὐῤω, οὐῤω!.. Μακρυὰ!.. Ὁ Χριστὸς νικᾷ!..

Ἀρχισε ὁ Ζούμης νὰ σκάβῃ καὶ νὰ πετᾷ χῶμα ἔξω. Μὲ κόπο ὅμως ἔσκαβε, γιατί κάθε τόσο κλονιζότανε καὶ ὅσο πῆγαινε κλονιζότανε περισσότερο.

— Δὲν μπορῶ πιά!.. εἶπε.

— Στάσου ἀπ' ἐκεῖ!..

Καὶ ὁ Παλούκης πῆρε τὴ θέση του καὶ ἄρχισε μὲ δύναμη νὰ πετᾷ ἔξω τὸ χῶμα... Ὁ Ζούμης διηγότανε τὴν ἄλλη μέρα, πῶς τὸν εἶχε ἀκούσει νὰ μιλᾷ καὶ νὰ θυμῶνῃ καὶ τὸν ῥώτησε τί εἶχε.

Κάποιο δαιμόνιο, τοῦ εἶπε, δὲν τὸν ἄφινε νὰ σκάψῃ καὶ τοῦ ἔπιανε τὸν κασμά!..

Ἄλλο ἀπ' αὐτὸ ὁ Ζούμης δὲν θυμώτανε, γιατί τὸν πῆρε ὁ ὕπνος.

Πετεῖνοι κράξανε μακρυὰ καὶ ἔπειτα χῆνες πολλές, ἀπὸ μιὰ ἐκεῖ κοντὰ μάντρα, γεμίσανε τὸν ἀέρα ἀπ' τίς φωνές τους... Ὁ Ζούμης ξύπνησε καὶ χωρὶς τίποτα νὰ σκεφθῇ, πῶς καὶ γιατί βρέθηκε κεῖ, πῆρε τὸ δρόμο τοῦ σπιτιοῦ του.

Τὸ πρωτὶ ἕνας διαδάτης βρῆκε τὸν Παλούκη μέσα σ' ἕνα λάκκο μὲ σχισμένο τὸ κεφάλι ἀπὸ χτύπημα κασμά. Ζοῦσε. Ἀλλὰ μὲλις τὸν βγάλανε καὶ ζητούσανε νὰ τοῦ δώσουν βοήθεια, τελείωσε, χωρὶς νὰ μιλήσῃ, νὰ πῇ λέξι.

Ὅταν τὸν πῆγαιναν νὰ τὸν θάψουν τὸν περάσανε ἀπ' τὴν ταδέρνα.

Ἡ ταδέρνα, γιὰ νὰ δείξῃ τὴ λύπη της, εἶχε κλείσει. Καὶ ὁ ἐξαδέλφος τοῦ Παλούκη, ὅταν τὴν εἶδε ἔτσι, μὲ κλειστά τὰ παράθυρα καὶ τὴν πόρτα, τοῦ φάνηκε σὰ θηριό, ποῦ ἀφοῦ φάῃ καὶ χορτάσῃ, κλείνει τὰ δυνατὰ του σαγῶνια καὶ μένει ναρκωμένο, κοιμισμένο!..

(1914)

ΔΗΜΟΣΘ. Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ

ΖΩΗΣ ΟΝΕΙΡΟΝ

ΠΟΥ Εἶν' ἡ πατρίδα σου, πουλί, ποῦ λάμπεις στὸν αἰθέρα;

— «Τὴ θάλασσα ἔχω μάντρα μου, τὸν οὐρανὸ πατέρα».

Ποῦθ' ἔρχεσαι καὶ ποῦ κινᾷς πλὺ γλίσγορο ἀπ' τὸ κῆμα;

— «Πίσω ἢ φωλῆά μου, ἐδῶ ἢ ζωή, μπροστὰ ἕνα ὥρατο μνημα».

Π. ΝΙΡΒΑΝΑΣ